

HILARY MCKAYOVÁ

Skřivánci
ve válce

Skřivánci ve válce

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cooboo.cz
www.albatrosmedia.cz

Hilary McKayová

Skřivánci ve válce – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

COO
BOO *RAK*

HILARY MCKAYOVÁ

Skřivánci
ve válce

COO
BOO

Přeložila Romana Bičíková

Cover illustrations © Dawn Cooper, 2018

Copyright © 2018 by Hilary McKay

Translation © Romana Bičíková, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-7661-052-1

ISBN e-knihy 978-80-7661-094-1 (1. zveřejnění, 2020) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7661-095-8 (1. zveřejnění, 2020) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7661-093-4 (1. zveřejnění, 2020) (ePDF)

PRO KEVINA

A toho rána se udály mnohé další novoty a dobrodružství

(Thomas Malory – Artušova smrt)

(překl. Ivory Rodriguez)

A S LÁSKOU VŠEM, KDO MI NA MÉ CESTĚ POMÁHALI

1902–1908

JEDNA

Klárka a Petr

Před více než sto lety, v dobách, kdy se svítilo svícemi a plynovými lampami, kdy v obchodech byly dřevěné pulty a v ulicích jezdili koně, se narodila holčička. Nikdo kromě její maminky se z toho příliš neradoval. Její tatínek neměl děti rád, ani ty svoje ne, a Petrovi, jejímu bratrovi, byly teprve tři roky a nechápal, proč by lidí na světě mělo přibývat.

Ale její maminka radost měla. Pojmenovala dívčenko Klarisa, po své vlastní mamince, o kterou už přišla. „*Jasná a světlá*,“ šeptala své novorozené dceři. „To znamená tvoje jméno: *jasná a světlá*. Klárka.“

Když byly Klárce pouhé tři dny, její maminka zemřela. O té velké tragédii se povídala spousta věcí a později, když se lidé upokojili a slzy v úzkém kamenném domě, kde se tak nepříhodně narodilo dítě a jeho matka tak nepříhodně odešla na věčnost, vystřídalý starostlivě zamračené pohledy, lidé některých řečí velmi litovali. Neboť, jak poznamenal tatínek novorozené holčičky (jeho poznámku však

nikdo neslyšel, tedy pokud nepočítáte sotva týdenní miminko), to bylo skutečně vrcholně nepříhodné. A pokud už se to muselo stát, pokud měla jeho žena zemřít, dodal zahořkle otec dítěte, byla věčná škoda, že novorozeně taky ne...

Do místnosti v tu chvíli našťestí nakráčel tříletý Petr a další zlá slova už otce vyřknout nenechal. Petr měl laskavější povahu než jeho otec. Prostě se jen chytil zábradlí kolébky a začal ječet.

„Jdi pryč, jdi pryč!“ křičel na zamklé děťátko. „Mámo, mámo, mámo, mámo, mámo!“

Nebohý Petr vřestěl až do ochraptění. Připadalo mu, že takhle svou nespokojenost dává najevo už celou věčnost, ale přesto to nevzdal. Pokračoval v nářku ještě dlouho potom, co mu násilím sundali ručky z kolébky, odnesli ho do patra a předali jeho babičce.

„Tohle všechno je nad moje chápání,“ přiznal Petrův otec své matce, babičce obou dětí, když dorazila k nim domů. Po narození dcerky se co možná nejčastěji uchýlval do své kanceláře ve městě, kde v blaženém klidu dělal bůhvíco, jak dlouho to jen šlo. Domů nikdy nechodil přes příliš ochotně.

Ani jeho matka k nim nepřijela s největší ochotou. Dům v Plymouthu, kde žila její vnoučata Petr a Klárka, byl nevhodně daleko od jejího vlastního domova v Cornwallu, kde už s ní navíc bydlelo jedno nevyžádané vnouče, skoro-ale-ještě-ne-úplně sedmiletý Rupert, jehož rodiče odjeli do Indie. Když se babička ve spěchu vydala postarat o Petra a Klárku, zůstal Rupert v péči svého dědečka.

„Takové uspořádání není možné udržet dlouho,“ oznámila přísně svému synovi. „S Rupertem je tolik práce! Nechtělo se mi ho tam jen tak nechávat!“

„Mám za to, že nejlepší by bylo, kdybys vzala Petra a... ehm... to druhé... s sebou, až se budeš vracet do Cornwallu,“ pronesl Petrův otec hlasem plným naděje a nenápadně se kradl ke dveřím. „Takže by mohli vyrůstat se svým bratrancem, pěkně pohromadě. Bylo by to lepší,“ dodal, ačkoli nevysvětlil, pro koho přesně.

Jeho matka přesně takový návrh čekala a měla na něj připravenou odpověď. Velmi rozhodně prohlásila, že by ani ve snu nepřipravila Klárku s Petrem o možnost vyrůstat s otcem. „I kdybych ve svém věku ještě měla pocit, že jsem schopná vychovávat tři tak malé děti...“

„Pětašedesát let není v dnešní době žádný věk,“ namítl v panice její syn.

„Mám problémy se srdcem a s koleny,“ odbyla ho rázně matka. „Tvůj nebohý otec má šelesty na hrudi. Ale,“ dodala, protože v očích jejího zděšeného syna se zablýskla bezprostřední hrozba sirotčince, „prozatím zde zůstanu a budu vám vypomáhat, jak jen to půjde.“

Aby mohla babička zůstat s Klárkou a Petrem, Rupert byl z Cornwallu odeslán do internátní školy. Následující zhruba rok se pak stará paní snažila zvládat pohovory se služebnými, požadavky svého opuštěného manžela, Petrovy záchvaty vzteku a Klárčiny bolesti z rostoucích zubů a naprostý nezájem otce obou dětí.

„Nejspíš truchlí,“ podotkla slečna Vaneová, která bydlela naproti přes ulici.

„Netruchlí,“ odsekla razantně stará paní.

„Pak je ten nebohý muž ještě stále v šoku.“

„Je sobecký,“ prohlásila babička. „A rozmazlený. Oba své syny jsem rozmazlila a teď nesu následky.“

„Paní Penroseová!“ zajíkla se zhrozně slečna Vaneová.

„Rozmazlený, sobecký, nevyspělý a nezodpovědný,“ přisadila si babička.

Slečna Vaneová se nervózně zachichotala a pronesla, že stará paní má velmi svérázný smysl pro humor.

„Když myslíte,“ utrousila babička a snad už postě toho odpoledne otřela Klárce bradu a vytáhla Petra z uhláku. Velice se jí ulevilo, když se k ní o pár dní později doneslo, že její opuštěný manžel dostal zápal plic.

„V celém Cornwallu není nikdo, komu bych ho s důvěrou svěřila k opatrování,“ sdělila otci obou dětí. „Klárka už chodí a začíná mluvit. Petr se prakticky obstará sám. Našla jsem ti skvělou služebnou, která má děti velmi ráda, a teď už musím doopravdy domů!“

A pak se před Klárčinýma vytřeštěnýma očima, za doprovodu Petrova povykování „Babi! Vrať se! Vrať se, babi! Babi, babi, babi!“ a pohoršeně nevěřícího pohledu svého syna spěšně vydala na cestu domů, nejprve drožkou, pak vlakem taženým parní lokomotivou a nakonec koňskou bryčkou.

Naštěstí pro Petra a Klárku a jejich uzoufaného otce byl v té době skoro každý buď sloužící, nebo si sám sloužící najímal. Tak to zkrátka v životě chodilo. Následujících pár let se o děti starala pěkná řádka neustále se střídajících slu-

žebných, uspěchaných, reptajících, prchlivých, unavených, špatně placených žen, které se šouraly, dupaly, pobíhaly nebo se po špičkách plížily domem. Oháněly se košťaty, vařily v rendlících kaši, myly dětem ruce tvrdým žlutým mýdlem a otíraly jim tváře koutkem zástěry, nosily uhlí, vysypávaly popel, smažily kotlety, vytíraly podlahy, leštily boty, odháněly kočky a holuby, tahaly při česání za vlasy, k večeri chystaly mléko a okoralý chléb, klepaly koberce, sedaly si se vzdycháním a vstávaly s úpěním, štvaly otce dětí s každickým nádechem a výdechem – a odcházely, hned jak se jim povedlo najít práci, která by nebyla tak těžká.

Tapety v úzkém kamenném domě vybledly a nábytek se ošoupal, ale děti rostly jako z vody. Petr začal být tak otravný, že ho poslali do školy. Tam se přišlo na to, že je neobyčejně chytrý, a slečna Vaneová poznamenala, že nejspíš proto je tak strašlivě vznětlivý. Klárka otravná nebyla; měla hnědé vlásy a kulatou tvářičku a byla více méně spokojené dítě. Slečna Vaneová odnaproti přišla, aby ji pozvala do své nedělní školy.

„Klárka v Boha nevěří,“ oznámil jí devítiletý Petr, když jí otevřel dveře. „Řekl jsem jí, že není opravdový, že jo, Klárko?“

Klárka, která se bratrovi protáhla pod rukou, aby mohla slečnu Vaneovou pozdravit, s úsměvem přikývla.

„Nejspíš bych si o tom měla radši promluvit s vaším otcem,“ zapochybovala slečna Vaneová.

„Táta o tom nebude chtít slyšet,“ prohlásil Petr, a pak už k nim přispěchala paní Morganová, služebná, která u nich zatím vydržela nejdéle ze všech. Pleskla Petra mokrou utěr-

kou přes ruku, aby se pustil kliky, vytáhla Klárce palec z pusy, zahнала je do domu („Šup nahoru, oba! Pořád jste někde, kde nemáte co pohledávat!“) a řekla slečně Vaneové, že pan Penrose bude určitě rád, že Klárka nebude každou neděli aspoň hodinu tropit žádnou neplechu, takže ji k ní pošlou v něčem čistém nebo zkrátka v něčem, co bude aspoň čistě vypadat.

A to byl začátek dobrého skutku a křesťanské povinnosti dohlédnout na rodinu Penroseových, kterou na sebe slečna Vaneová vzala. Občas byla skutečně nápomocná, občas ne, ale často doháněla Petra k vzteklému vrčení.

„Myslím, že je jedním z těch lidí, co chtějí mít pocit, že jsou nějak užiteční,“ pronesl otec dětí směrem k paní Morganové. „Nabídla se, že pomůže té... Klárce... s oblečením. Na její babičku není spoleh, pořád trvá na tom, že chce žít jedině v Cornwallu. Slečna Vaneová je zcela neškodná. Nevidím důvod, proč by kdokoli takové uspořádání měl považovat za nevhodné.“

„Stoupá si ke mně moc blízko a smrdí po kočkách,“ postěžoval si Petr po jednom obzvláště ponurém odpoledni se slečnou Vaneovou.

„Po kočičím žrádle,“ upřesnila Klárka. „Jsou to játra. Vaří je. Vařila je, když jsem k ní šla, aby mi zabrala lem šatů.“ Klárka vzdychla. Už teď trpěla sousedčinou touhou pomáhat mnohem víc než bratr. Slečna Vaneová ji brala na dlouhé, mrazivé procházky, během nichž ji šeptem poučovala o tom, jak se způsobně chovat. Upletla jí pruhovanou šálu ze škrábavé vlny. A když paní Morganová sušila Klárčiny šaty nad kamny tak nešikovně, že je dočista sežehla,

ušila slečna Vaneová Klárce zbrusu nové šaty z ohavného zelenožlutého tartanu. Klárka musela nehybně stát na židli, zatímco kolem ní slečna Vaneová kmitala a tahala za látku a píchala do ní bezpočet špendlíků.

„Rozjždějí se ti švy a ty hnědé knoflíky jsou pěkně hnusné,“ podotkl Petr, když sestru v nových šatech poprvé viděl. „Ale to bude nejspíš každému jedno.“

„Plete šálu i pro tebe,“ pověděla mu Klárka.

„Tak ať,“ opáčil Petr. „Hodím ji do řeky.“

„Nemůžeš přece do řeky hodit šálu, kterou ti upletla chudá stará paní,“ zhrozila se Klárka.

„Ale můžu. A chudá teda není. Ani není tak stará.“

Nicméně šestileté Klárce připadala slečna Vaneová opravdu stará, a stejně tak i všechny slečniny kamarádky. Dvě z nich vedly dívčí školu v nejvyšším patře dalšího vysokého holého domu. Říkalo se jim slečny Pinksovy.

„Jakéže slečny?“ přeptal se Klárčin otec.

„Slečny Pinksovy,“ odpověděla ochotně slečna Vaneová. „Jistě, zní to velmi zvláště. Jejich škola je rovněž velmi osobitá. Dbá na starosvětské hodnoty. Zmiňuji se o ní proto, že je prakticky za rohem. Domnívám se, že většina žáčků na školu nastupuje zhruba v tom věku, v jakém je teď Klárka.“

„Její babička mi taky zrovna říkala, že už je čas, abych holce našel školu,“ připustil Klárčin otec. A než se Klárka nadála, už stoupala po schodech do třídy slečen Pinksových ve třetím patře.

Bylo to první z mnoha takových stoupání za mnoho a mnoho let.

U slečen Pinksových bylo jen šeravé světlo a ulice se zdála velmi hluboko a na parapetech každé ráno ležely s nožkami nahoře mrtvé mouchy masařky. Žačky každé odpoledne z dusivých výparů z kamen na olej, kterými se ve třídách topilo, slzely oči a bolely hlavy, takže bylo těžké udržet se vzhůru.

Ale jak pravil Klárčin otec, i kdyby se tam nic nenaučila, aspoň byla pryč z domu.

1908–1911

DVĚ

Lekce a hvězdy

Klárka odmalinka chápala, že všechny nepříjemnosti, které je v životě potkávaly – slečna Vaneová a její škrábavé šály, nevalné kuchařské umění paní Morganové a dalších služebných, odtažitý smutek jejich otce, stále více chátrající dům, okoralý chleba k večeři a Petrova zoufale výbušná povaha –, se dějí proto, že se Klárka narodila a že jejich maminka zemřela. Nikdo to nikdy takhle na rovinu neřekl, ale i kdyby na to došlo, Klárka by jen pokorně svěřila hlavičku a souhlasila.

Přesto si ale při kreslení prozpěvovala, po schodech skákala dlouhými, veselými skoky, zastavovala se, aby si promluvila s koňmi a kočkami, a nikdy si nic nedělala z Petrových nálad.

„Nemůžeš ho přece nechat, aby tě takhle komandoval,“ kárala ji paní Morganová, když spolu škrábaly brambory. „Nemusíš za ním hned běžet pokaždé, když si houkne. Co to vůbec chce teď?“

„Domácí úkoly,“ vyhrkla Klárka, jednou nohou už venku ze dveří kuchyně.

„Řekni mu, ať si je dělá sám!“

„Ne ne ne!“ křikla Klárka a byla pryč dřív, než stihla paní Morganová přijít s nějakým obdobně směšným návrhem. Domácí úkoly s Petrem dělala od chvíle, kdy nastoupil do školy. Od té doby po ní bratr každý večer chtěl, aby pochopila a pomohla mu s čímkoli, co toho dne ze školy donesl. Petrovi bylo jedno, že je Klárka holka a o tři roky mladší k tomu. Tvrdošíjně ji s sebou táhl studiem matematiky, dějepisu, opakováním latinských slovíček, přírodovědou, zeměpisem a vším ostatním, co ho v tu kterou chvíli nejvíc bavilo. Klárka se nikdy nepídila po tom, k čemu jí bude, že umí na mapě Anglie ukázat všechny cesty postavené Římany, nebo že ví, jak fungují hodiny v předsíni, nebo cokoli jiného, co ji Petr přiměl se naučit.

„Kdybys teď hned potřebovala najít krysu obecnou, kde bys ji hledala?“ zkoušel ji Petr přes rameno na odchodu do školy. „Kde bys hledala žluvu hajní? Žraloka velikého?“ Klárka nevěděla, ale naučila se, kde takové informace hledat. Zaprášené svazky *Encyclopaedia Britannica* se ze dvou polic v obývacím pokoji dávno přesunuly na podlahu jejího pokojíčku.

Ten večer našla Klárka bratra pod schody, jak z aktovky velice opatrně cosi vybaluje.

„Kdes byla tak dlouho?“ obořil se na ni. „Mám úkol z matiky a musím se naučit z paměti nějakého přihlouplého Shakespeara. A taky jsem si půjčil tuhle knížku. Koukni!“

Kniha se jmenovala *Příběh nebes* a měla temně modrý potah. Na obálce byl vzor ze zlatavých kroužků.

Svatozáře, napadlo Klárku. Rychle knížku otevřela a čekala, že v ní najde obrázky andělů. Místo toho zjistila, že se dívá na rytinu čočky, skrze kterou proniká světlo vzdálené hvězdy.

„Hele!“ výskla Klárka. „Je to celé o hvězdách! Ukazují tu, jak funguje teleskop!“

„No jistě,“ kývl spokojeně Petr.

„A tady je kometa!“ Klárka se znovu podívala na přebal knížky. Ukázalo se, že *svatozáře* jsou ve skutečnosti oběžné dráhy planet. Stránky měly zlatou ořízku a na hřbetu byla vyražená souhvězdí. Klárka ještě nikdy nic tak krásného neviděla.

„Kdes ji vzal?“ zeptala se a přejížděla prstíky po hvězdách.

„Právě ji přivezli do školní knihovny. Máme ji půjčenou na dva týdny.“

Klárku při slově „máme“ zahřálo u srdce.

„Přesně takovouhle knížku jednou napíšu!“ pronesla obdivně a pak oba zaslechli suché a netrpělivé „Ale prosím tě!“, když za nimi do dveří vstoupil jejich otec.

„Ale já bych to zvládla,“ bránila se trochu ukřivděně Klárka. „Nemyslíš, že by to bylo pěkné?“

„Pěkné by podle mě bylo,“ spustil jejich otec, „kdyby tě tvůj bratr neustále neponoukal, abys ho napodobovala ve všem, co si myslí, co říká a co dělá! Bude to mnohem lepší, až...“ Zarazil se, zhluboka se nadechl a pokrčil rameny.

„Až co?“ probodl ho podezřívavým pohledem Petr.

„Nic. Omluvte mě prosím, oba dva. Mám naspěch. Petře, neměl by sis dělat úkoly? A ty Klárko, mohla bys přece pomoci paní Morganové?“

„Já jí pomáhala. Už jdu. Jenom...“

„Tak plav.“

„Ano,“ vzdychla Klárka a otočila se ke dveřím pod schody, které vedly do části domu, již její otec už roky ne navštívil. Kuchyně, umývárna nádobí a vlhký nízký sklep byly mimo jeho zájem.

„Počkej!“ přikázal jí Petr a protáhl se kolem otce, aby ji ještě dostihl. „Na! Vezmi si tu knihu. Přečti si ji.“

„To je přesně to, co bys neměl dělat!“ utrl se na něj otec, ale to už byla Klárka pryč a Petr se od něj odvrátil, jako by ho ani neslyšel.

„Nono!“ přejela paní Morganová Klárku pohledem od hlavy až k patě. „Všechno jsem slyšela! Ti dva se zas handrkovali, a kvůli tobě!“

„Šlo jen o knížku,“ bránila se Klárka. „O tuhle. Petr ji přinesl z knihovny. Píše se v ní o měsíci a hvězdách a planetách.“

„Věštění!“ frkla paní Morganová. „Tak to se nedivím, že tvůj otec zrovna neskákal radostí!“

„Ne, ne – je to o teleskopech a tak,“ vysvětlovala Klárka. „Věda!“

„Myslím, že tvůj otec by neměl radost ani z teleskopů,“ opáčila služebná. „To je jedno, sedni si a kousek mi přečti, než omyju zeleninu.“

Klárka se posadila, nalistovala stránku a pustila se do předčítání: „Není nikoho, kdo by s ob... obdivem nehleděl

k nebi na krásné změny, jimiž každý měsíc prochází luna. Nejprve ji vidíme jako ú... úchvatný srpek...“

„Je šedivá,“ utrousila paní Morganová a sekala do hlávky zelí tupým nožem. „Šedivá a flekatá, vypadá, jako by byla zaprášená! Čti dál!“

„Úchvatný srpek slabého světla na západní obloze...“

„Úchvatný srpek, to určitě! Spíš pěkně vybledlý. Vždycky mi připadá sepraný, ten měsíc. Vybledlý, stejně jako tvůj táta!“

„Otec? Vybledlý?“

„Dalo by se říct ustrašený,“ odpověděla služebná. „Bojí se celého světa. Když se na tebe utrhne, je to jen ze strachu. No nekoukej tak na mě, mladá dámo! Rozhodla jsem se, že už nebudu mlčet, a říkám ti to pro tvoje vlastní dobro. Ne nechávej se od něj tak často rozrušit.“

Klárka se odvrátila.

„To *můj* otec,“ začala paní Morganová, shrnula dlaní nakrouhané zelí do kastrolu a pustila se nožem do další hromádky pomuchlaného zeleného listí, „ten na mě bral opasek! Pravidelně!“

„Opasek!“ zhrozila se Klárka. „Proč?“

„Inu, za to, co jsem prováděla. Za odmlouvání. Za to, že jsem lezla z okna a běhala za kluky. Že jsem na jeho koni jela na jarmark. Vyvlékla jsem ho z ojí dvoukoláku, zatímco můj táta stál před chalupou. Ani si nevšiml, že jsem ujela, protože měl plné ruce práce s čučením na komín!“

„S komínem něco bylo?“

„Šlehaly z něj plameny,“ opáčila paní Morganová, jako by se nechumelilo. „Byla jsem odhodlaná se ten rok na jar-

mark podívat. A tak jsem pořádně přiložila do krbu, aby to hezky fajrovalo, a navrch jsem dala otep slámy. Rok předtím jsem na jarmark nemohla, víš? A tak jsem byla venku celou noc, nic víc než čtrnáctiletá žába! To byl tyjátr, když jsem se druhý den vrátila domů!“

Klárka rázem zapomněla na vlastní soužení a kulila na služebnou oči plné obdivu.

„Kdepak můj táta, to byl odhodlaný mužský!“ pokývala paní Morganová rozšafně hlavou. „To tvůj otec je džen-tlmen, ať už má jakou chce povahu. Myslíš, že toho zelí je už dost?“

„Ano,“ řekla Klárka, která zelí moc v lásce neměla. „Děkuji, paní Morganová.“

1912

TŘI

Cesta k létu

Bylo to zvláštní, ale vyprávění paní Morganové o otčích Klárce opravdu pomohlo. Ne, že by s jejími názory bezzbytku souhlasila, a nemohla se ubránit úvahám nad tím, jak vznětlivý by její tatínek mohl být, kdyby se třeba jen trošičku chovala jako zamlada paní Morganová. Přesto ji uklidnilo vědomí, že i ostatní lidé to mají s příbuznými složité.

Klárka ale měla k radosti i další důvody. Dlouhá studená zima už byla skoro u konce. Dny byly stále jasnější, dokonce i do začouzených tříd ve škole slečen Pinksových se dralo víc světla. Vzduch byl vlhký a voněl mořskou solí. Nad komíny poletovali ptáci a při větrných procházkách se slečnou Vaneovou už tu a tam vídala narcisy. Bylo jaro a na obzoru už se rýsovalo léto.

Léto bylo zářivé blaho. Léto bylo nebe plné opálů a topazů a lazuritů a diamantů. Léto bylo Cornwall.

Trávili tam každé prázdniny, týdny a týdny, celou věčnost, tak dlouhou, že když byli malí, pokaždé dočista za-

pomněli, že se jednoho dne budou muset vrátit domů. Klárka každý zimní den počítala jako další den, o který se přiblížila létu. Jakmile se čas do odjezdu do Cornwallu dal počítat na dny, a ne na týdny, už nebylo nic, co by ji trápi- lo. Dokud byly děti ještě malé, musel je otec do Cornwallu vozit, ale jakmile bylo Petrovi deset, usoudil, že už jsou dost velké, aby cestu zvládly samy. Otec je na jedné straně vypravil a o čtyři nebo pět hodin později je na druhém konci vyzvedl ten z prarodičů, který měl zrovna cestu kolem. Když se o tomto lehkovážném uspořádání doslechla slečna Vaneová, ze samé hrůzy se nabídla, že pojedje vlakem s nimi.

„Ehm...“ vykoktal jejich otec. „Proč? Co by se jim tak mohlo stát?“

Co když třeba přejedou svoji stanici, strachovala se slečna Vaneová. Nebo je okradou. Nebo je unesou. Otec dětí bez mrknutí oka odvětil, že obvykle dává pár šilinků průvodčímu, takže nic z toho se dosud nestalo. Slečna Vaneová namítla, že to přece vůbec neznamená, že se to stát nemůže.

„Ehm...“ zopakoval pan Penrose a zcela nezvykle se ze- ptal na názor svého syna.

„Cože?“ zděsil se Petr. Následně prohlásil, že se radši nechá okrást, unést nebo půjde úplně celou vzdálenost pěšky, než aby celou cestu do Cornwallu seděl ve vagonu se slečnou Vaneovou. Klárka opodál postávala nervózně na jedné noze a nemohla než souhlasit.

„Nuže, ehm...“ pronesl jejich otec. „Výtečně. Přesně jak jsem myslel.“

A tak děti dál jezdily do Cornwallu samy, nikdo je neokradl a ani neunesl a vždy se v pořádku dostaly na místo určení.

To léto, kdy Petrovi bylo třináct a Klárce deset, se něco změnilo. Jak se blížilo datum odjezdu, Klárka celé dny i noci přímo bublala samým těšením, ale Petr ne. Mezi Petrem a jeho otcem se ve vzduchu vznášelo napětí a jakákoli zmínka o budoucnosti byla jako rozbuška. A vůbec, pro Petra Cornwall nikdy neznamenal to nespoutané štěstí jako pro Klárku. Za prvé musel podstoupit cestu. Ta začínala každý rok loučením na nádraží, kde k nim otec rovněž každý rok držel řeč plnou sekaných vět, s dýmkou pevně stisknutou v zubech.

„Od vašich prarodičů je velmi laskavé... každé léto... Pro Boha živého, snažte se... nepůsobit jim... potíže...“

Petr nasadil dokonale netečný výraz, ale trochu zakoulel očima.

„My nikdy nepůsobíme potíže,“ ujistila otce Klárka. „Většinu času nás babička s dědou ani nezahlednou. A taky pomáháme. Loni jsme docela často sekali trávu, chodili s dopisy na poštu a tak.“

„Ehm... dobrá. Výtečně. Klárko, ehm... tvoje narozeniny...“

Klárka zrudla studem. On si vzpomněl. Občas zapomínal. Jindy ne. Klárka nikdy nevěděla, jestli se radovat, nebo litovat, ovšem styděla se pokaždé.

„Na oslavu.“

V její dlani se ocitla mince. Malá, ale těžká. Zlověstná.

„Ale ne, ale ne! Tatínku, to jsi nemusel! Nezáleží na tom.“

Klárka a její maminka strávily společně na této zemi jen kratičkou chvíli. Méně než týden. Tři dny. Jak mohla s takovou slavit narozeniny?

„Něco si kup!“

„Ano, děkuji, děkuji převelice, ale...“

Klárka vyslala prosebný pohled k Petrovi, jenže ten zmizel. V dálce se na kolejích vzdouval mohutný oblak páry. Nástupiště se chvělo jako tuňka na pobřeží před přicházejícím přílivem. Nadešla chvíle loučení.

Klárčin otec vytáhl z úst dýmku. Sklonil hlavu. Klárka lípla pusu do vzduchu kousek od jeho levého ucha. Jeho ruka se lehce dotkla jejího ramene. Oba s úlevou vydechli a rachocení přijíždějícího vlaku je od sebe odtrhlo, takže se každý vrátil do svého světa.

„Nuže dobrá. A je to. Kde je tvůj bratr?“

To už se Petr vrátil a potřásl si s otcem rukou (cokoli, jen aby se vyhnul hrůze objímání) a strnule si k sobě tiskl tašku.

„Pohlednici,“ prohlásil ještě jejich otec, s dýmku opět mezi zuby, a narovnal se, jako by právě složil bůhvíjaké břemeno.

„Ano, jistě,“ odsekl netrpělivě Petr.

„Nepřijedeš za námi?“ zeptala se Klárka. „Mohl bys za námi přijet, že ano? Možná?“

„Ehm... tedy... ne. Tak už běžte.“

Petr vytahal zavazadla do vagonu, zatímco jeho otec postával opodál.

„Chovejte se slušně a tak dále!“

„Nebud' tu moc sám!“ naklonila se ještě z okna Klárka. Zahlédla otcovu tvář a z jeho výrazu jí bylo jasné, že se nemůže dočkat, až konečně odjedou.

Ach, tatínku. Průvodčí už naštěstí maširoval podél celého vlaku a zavíral dveře vagonů. Po nástupišti se přelévaly vlny lidí. Dveře se zabouchly. Rozhostilo se kratinké ticho, které ihned protálo řízně zahvzdání píšťaly, výbuch hluku, spousta páry, vůně jako od táborového ohně, a vlak se dal do pohybu.

Klárka se ještě na poslední chvíli natáhla z okna a zakřičela: „A stejně tě mám ráda! Mám!“

„Sedni si,“ zavrčel Petr, ale Klárka mávala, dokud jí nádraží nezmizelo z očí. Pak se uvelebila na sedadle naproti bratrovi a otevřela dlaň, aby viděla svůj dárek k narozeninám.

Byl to zlatý sovereign, první, který kdy držela v ruce. Klárka hlasitě zalapala po dechu a Petr se na ni podíval.

„K narozeninám,“ objasnila mu Klárka. „Vzpomněl si.“ Petr se musel držet, aby neřekl: *Protože jsem mu to připomněl.*

„Myslíš, že si to může dovolit?“

„No jistě.“

„Rozdělíme se napůl.“

„Ne, díky. Já mám peníze.“

Petr měl na rozdíl od Klárky kmotra. A velmi užitečného. Jeho kmotr žil ve Skotsku a nijak nekomunikoval, jenom každé první pondělí v měsíci poslal Petrovi poštovní poukázkou pět šilinků. A Petr mu každé první úterý v měsíci poslal pohlednici s poděkováním: *Děkuji mnohokrát, P. Penrose.*

Klárku občas napadlo, že to je jako mít svůj vlastní malý zlatý důl.

Ale poštovní poukázky byly jen kousky papíru. Tohle byla opravdová zlatá mince. Těžká. S podobiznou krále na jedné straně a svatým Jiřím s drakem na druhé. Klárka se sklonila, aby si minci prohlédla. Drak ještě nebyl přemožen, bránil se docela statečně. Jeden pohyb a mohl se sklouznout do strany, otočit se a napadnout svatého Jiřího zezadu. Mince byla tak krásná, až byla Klárka v pokušení si ji schovat a nechat si ji napořád. Hned nato si ale v duchu začala sestavovat seznam věcí, které by za ni mohla nakoupit. Po čem ze všeho nejvíc toužil Petr? Co by tatínkovi vyčarovalo úsměv na rtech? Co by potěšilo bratránka Ruperta?

Budoucnost jiskřila nepřeborným množstvím možností a sluníčko vrhalo do šedavého, zatuchlého vzduchu ve vagonu paprsky světla. Saze a pyl a prach veškerého lidstva se v oblacích zvedaly ze škrábavých žíněných potahů sedadel a třpytily se, jako by je někdo očaroval.

Viděl i Petr ten mihotavě světélkující div? Klárka k němu vyslala pohled.

Ne. Petr ho neviděl. Neviděl nic. Oči měl pevně zavřené, tvář pobledlou, ruce sevřené do chumlu hrbolatých vystouplých kloubů. Sváděl bitvu. Petr totiž trpěl v dopravních prostředcích nevolností. A cesta do Cornwallu trvala skoro čtyři hodiny.

„Petře,“ špitla Klárka.

„Sklapni.“

„Už za sebou máme skoro polovinu první hodiny.“

Petr sotva slyšitelně zaúpěl.

Klárka s sebou měla tajnou zásobu pevných hnědých papírových pytlíků od slečny Vaneové. Celkem šest. Loni vezla jen dva, a nestačily.

„Po použití je nenápadně vyhod' z okna,“ poradila jí slečna Vaneová. A Klárka je skutečně vyhodila, ale ne nenápadně. „Nenápadně“ nebylo dost dobře možné, když byli ve vlaku další lidé. Další problém tkvěl v tom, že sáčky musely až do kritického okamžiku zůstat neviděny. Kdyby je Petr spatřil jen o vteřinu dříve, než bylo nutné, mělo by to nedozírné následky. Celé to bylo nadmíru obtížné: skrývání pytlíků, rychlá reakce ve správný moment, pohoršením zrudlé tváře spolucestujících, zatímco sáčky plnily svou roli, jejich sbírání, vratké kroky vagonem, stahování okénka, k němuž mohla použít jen jednu ruku, vyhazování.

Musím si dát pozor, abych svoji minci omylem neupustila, blesklo Klárce zničehonic hlavou, a to pomyšlení bylo tak příšerné, že rychle vyskočila, aby sovereign uklidila.

„Co to děláš?“ sykl Petr, když si vylezla na sedadlo vedle něj, aby z prověšené sítky na zavazadla nad jeho hlavou sundala svůj kufřík.

„Dám si minci do kapsičky v kufru,“ odpověděla šepetem Klárka. „Ani ho nemusím sundávat, stačí jen povolit popruh...“

„Neskákej po tom sedadle tolik!“

„Promiň! Ještě chvíličku!“

„Nech toho!“ skučel Petr. „Ale ne! To ne!“

Klárka sklopila oči a přiskočila mu na pomoc. Upustila přitom otevřený kufřík i zlatou minci. Na podlahu se snesl vodopád oblečení a Klárčina milovaná krabička s vodov-

kami; sovereign se odkutálel, ale Klárce se povedlo vtisknout Petrovi do dlaní hnědý sáček, než stihlo dojít na nejhorší.

„Uf!“ odfoukla si s úlevou.

„Dobrá práce!“ pochválil ji rozesmátý mladík, který seděl naproti nim.

„Šikovná holka,“ souhlasil s úsměvem postarší pán, a nadzvedl špičku boty, aby ukázal, že její minci zachytil, než se odkutálela bůhvíkam. Štíhlá paní se zářivým pohledem už sbírala a skládala popadané oblečení.

„To se stává i těm nejlepším z nás,“ řekla a podala šaty Klárce. Vagonem to souhlasně zašumělo a pak se šum změnil ve zdvořilý hovor o tom, jak krásný je výhled z okna, zatímco Petr znovu co nejnenápadněji využil hnědý sáček.

„Děkuju,“ vydechla Klárka, ohromená tou laskavostí. „Děkuju... On s tím nic nenadělá. Za chvíli mu bude líp, a vůbec, mám jich ještě pět...“

„Sklapni!“ zaúpěl Petr a znovu se ohnul v pase, ale po pár strašných chvilkách se mu ulevilo natolik, že dokázal odstrčit Klárčinu nápomocnou ruku a dopotácet se k oknu.

„A je to!“ prohlásil rozesmátý mladík, který mu nejprve okno otevřel a pak si s ním vyměnil místo. „Je lepší sedět po směru jízdy,“ vysvětlil. Ukázalo se, že má pravdu. A tak přečkali zbytek cesty, tři hnědé sáčky jim ještě zbyly, a všechno to za to stálo, protože na konci té cesty byl Cornwall.

LÉTO 1912

ČTYŘI

Rupert

Cornwall byl na celé léto jen jejich a nejlepší ze všeho – lepší než tyrkysové moře, bílí racci a zlatavě fialové vřesoviště, lepší než zarostlá zahrada, časně ranní cupitání králíků a jejich stopy ve stříbřité rose, lepší než skvosty cornwallské kuchyně (jablečné buchty, hnědá vejce, bábovka a malinový koláč), dokonce lepší než poník Lucka, který tahal babiččinu bryčku – bylo to, že v Cornwallu byl Rupert. Jejich bratranec Rupert. Rup. Skoro o sedm let starší než Klárka, o tři a půl roku starší než Petr. Syn bratra jejich otce. Klárka a Petr nikdy Rupertovy rodiče nepoznali a Rupert sám je naposledy viděl, když mu byly tři a máma s tátou mu mávali z vlaku, který je vezl do přístavu. Nyní podle dědečka žili v Kalkatě a snažili se vyhýbat zodpovědnosti. Rupert trávil letní prázdniny v Cornwallu a školní rok na internátní škole. Vzhledem k tomu, že přežil opuštění rodiči, tuhou cornwallskou zimou, během níž foukal vichr tak silný, že ho jednou shodil z útesu, Vánoce se spálou a ne-

spočet let povinné školní docházky, předpokládalo se, že je veskrze nezničitelný, takže si mohl dělat, co chtěl.

Rupert měl šiřatý úsměv a líné zlatozelené oči, které se tolik liřily od Petrových obezřetných ředých. Znal ty nejlepší vtipy, dokázal tenisové míčky odpálit nejvýře, jeho vyprávění okouzlovalo nejvíc posluchačů, kočky se o něj otíraly a sedaly si vedle něj, psi na něj pohlířeli s kamarádkou náklonností, slunce mu dodávalo broskvově zlaté opálení a déřř se z něj kutálel ve stříbřítých kapkách. Byl lehkomyšlně laskavý. Pro Klárku byl středobodem celého léta, světlem nad vodou, vláhou ve větru, uvítací písni bzučícího vřesoviřtě.

Uřř na ně čekal na peronu, když vlak vjel do stanice, a Klárka okamžitě seskočila ze řchůdků, aby se jako každoročně nechala zmáčknot v jeho medvědíu objetí. Rupert objal i Petra, což Klárka nikdy nemohla.

„Nech mě,“ zavrčel mrzutě Petr. Na objímání si už připadal příliš starý a to léto ani neměl svého bratrance zrovna rád. Během posledních pár týdnů se z otcova mumlání a skrytých narážek stalo rodinné spiknutí s účelem poslat Petra na internátní řkolu – na tu, kam chodil Rupert a která, jak podotýkali jejich prarodiče, z Ruperta „udělala muže“.

„Já nepotřebuju, aby ze mě někdo něco dělal!“ protestoval Petr, ale jeho otec měl zjevně za to, že se mýlí. Dokonce se rozhodl, že záležitost se synem probere během procházky. Byl to nejdelší rozhovor, který spolu kdy vedli. Petr musel pochodovat sem a tam větrnými ulicemi a poslouchat zkazky o tom, kterak Rupert nastoupil do řkoly jako

sedmiletý zoufalý budižkničemu a vlivem vzdělání se z něj stal úspěšný a sebevědomý mladík.

„Nikam nepojedu, nedonutíš mě,“ prohlásil Petr pokaždé, když dostal šanci něco říct. Ta slova ale otce přiměla jen vykročit ještě rázněji, tak rychle, že už za chůze nemohl mluvit. Bohužel, jakmile se trochu uklidnil, začal nanovo.

„Nikam nepojedu, nedonutíš mě,“ zopakoval Petr tvrdohlavě při další otcově odmlce a otec opět vykročil. Takhle to šlo skoro dvě hodiny a pak se Petrův otec zničehonic otočil na patě, zahrnul do postranní uličky a bez ohlédnutí prostě zmizel.

Petr dorazil domů a zjistil, že je tam Klárka sama, postává u vchodových dveří a chvěje se strachy.

„Kde je tatínek?“

„Není to fuk?“ odsekl Petr, odstrčil ji a dusal dovnitř.

„Co chtěl?“

„Chce se mě zbavit.“ Petr vystoupal po schodech do svého pokoje, kde za sebou hlasitě třáskl dveřmi.

A od té chvíle měl velmi třaskavou náladu, otce ignoroval, Klárky si nevšímal, ve vlaku se hrbil a celkově byl zcela ztrápený. Nejmíň polovinu těch trablů s internátní školou kladl za vinu svému bratranci, který v ní přežil až příliš dlouho a příliš dobře. A Rupert se teď choval, jako kdyby za nic nemohl.

„Bylo ti moc zle?“ přeptal se Rupert laskavě a nic si nedělal z bratrancova vrčení.

„Ne.“

„Tři sáčky,“ odvětila zvesela Klárka. „A tentokrát nic na podlaze. Kdo pro nás přijede?“